

Univers Pedagogic

19 (949),
8 mai 2025

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

UPSC ADOPTĂ STRATEGIA CARE DESCHIDE DRUMUL DIGITALIZĂRII UNIVERSITARE

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a aprobat Strategia de Transformare Digitală pentru perioada 2025–2029, un document de politici care marchează o etapă esențială pentru modernizarea proceselor educaționale și administrative ale instituției. Strategia a fost adoptată în cadrul ședinței Senatului universitar din 30 aprilie curent și a fost prezentată de Victor Guzun, expert internațional în domeniul digitalizării, fost Ambasador al Republicii Moldova în Estonia și absolvent al Universității.

Documentul prevede direcții clare pentru adaptarea UPSC la noile realități educaționale și sociale, în care competențele digitale devin fundamentale. Printre obiectivele majore ale strategiei se numără: transformarea proceselor didactice și administrative prin digitalizare, dezvoltarea unei infrastructuri inteligente,

precum și formarea cadrelor didactice și a studenților pentru integrarea eficientă a tehnologiei în educație.

„Transformarea digitală nu este un lux, ci o necesitate în fața schimbărilor globale ce influențează profund modul în care învățăm și predăm. Prin această strategie, UPSC își asu-

mă rolul de lider în educația pedagogică a viitorului”, a subliniat Victor Guzun.

Adoptarea documentului a fost precedată de o sesiune de dialog cu studenții, în cadrul căreia expertul a detaliat etapele de implementare, beneficiile așteptate și modul în care Universitatea se va repositiona în peisajul academic național și internațional. Strategia va fi implementată gradual, cu accent pe utilizarea platformelor digitale educaționale, accesibilitate sporită la resurse digitale, promovarea culturii inovației și parteneriate strategice în domeniul tehnologiilor informaționale.

33 de proiecte pentru tineri, finanțate de stat

Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu Agenția Națională pentru Tineret, va susține, în 2025, 33 de proiecte propuse de organizații de tineret din întreaga țară, prin intermediul Programului de Granturi pentru Organizațiile de Tineret. Valoarea totală a finanțărilor se ridică la circa 14 milioane de lei.

„Învățarea prin practică și implicarea activă în societate”, a declarat Dan Perciun, ministrul Educației și Cercetării.

La rândul său, Alex Petrov, directorul Agenției Naționale pentru Tineret, a subliniat că ediția 2025 a inițiativei respective vizează provocările reale cu care se confruntă tinerii, având tematici ce includ implicarea civică, educația media, gândirea critică și sănătatea emoțională. Iar printre proiectele selectate se regăsesc demersuri care propun ateliere de formare, campanii de conștientizare, tabere educaționale și platforme de dialog între tineri și autorități, contribuind la consolidarea unei generații implicate, informate și responsabile.

Premiul II pentru Moldova la FIRST LEGO League 2025

Echipa Sirius a Liceului de Limbi Moderne și Tehnologii Informaționale „Socrate” din Chișinău a obținut locul II la categoria Proiect de Inovație în cadrul prestigioasei competiții internaționale de robotică FIRST LEGO League Open International Championship 2025, desfășurată între 2 și 4 mai a.c. în Grecia. Evenimentul a reunit 50 de echipe din întreaga lume, inclusiv din Germania, Italia, Japonia, Coreea de Sud, SUA, Canada, Franța, Spania, România, Estonia, Belgia, Elveția, Ungaria, Irlanda, Slovacia, Croația, Austria, Noua Zeelandă, Vietnam, Kazahstan.

În această competiție de nivel global, echipa din Republica Moldova s-a remarcat printr-un proiect inovator dedicat protecției ecosistemelor marine, în linie cu tema ediției din acest

an – SUBMERGED. Elevii din componența echipei Sirius au dezvoltat un prototip de plasă inteligentă, prevăzută cu senzori de ultimă generație care emit semnale sonore menite să țină la distanță speciile marine nedorite, reducând astfel capturile accidentale. Dispozitivul propus nu afectează activitatea pescărească și se bazează pe tehnologii sustenabile, cu potențial de aplicare în practică.

Proiectul a fost validat de specialiști ai Agenției Navale a Republicii Moldova, ai șantierului naval VARD din Brăila (România), de pescari din Giurgiulești și de experți în microelectronică, care au confirmat fezabilitatea și impactul potențial al inovației. De remarcat că echipa Sirius a câștigat dreptul de a reprezenta Republica Moldova în Grecia după ce a devenit campioană a competiției naționale FIRST

LEGO League Challenge Moldova 2025.

Evenimentele din cadrul FIRST LEGO League Moldova se desfășoară în cadrul Programului Național de studiere a Roboticii

FIRST® LEGO® League
OPEN INTERNATIONAL
CHAMPIONSHIP
GREECE 2025

Educaționale, implementat de Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”, sub egida Ministerului Educației și Cercetării și a Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, cu sprijinul financiar al guvernelor american, suedez și britanic, dar și cu contribuția unor companii private.

Start pentru competențe digitale

Un nou program educațional destinat dezvoltării competențelor digitale ale elevilor a fost lansat la Chișinău sub denumirea „ForGoodConnections”. Inițiativa aparține Ministerului Educației și Cercetării, în parteneriat cu compania Orange Moldova, și vizează promovarea unui mediu digital sigur prin intermediul sportului.

În cadrul programului vor fi organizate ateliere de lucru pentru elevi și profesori, axate pe dezvoltarea competențelor digitale, siguranța online și pedagogia modernă. De asemenea, cadrele didactice vor beneficia de sesiuni de mentorat și cursuri dedicate integrării tehnologiei în procesul educațional.

Programul se va desfășura în mai multe instituții de învățământ din țară, având ca scop familiarizarea elevilor cu instrumente digitale moderne, promovarea comportamentului responsabil în mediul online și formarea unor deprinderi esențiale pentru viitorul profesional. Accentul va fi pus pe învățarea activă, în echipă, cu sprijinul tehnologiilor emergente și prin exemple din lumea sportului.

Reprezentanții Orange Moldova au subliniat că „ForGoodConnections” face parte

din strategia companiei de responsabilitate socială, prin care își propune să contribuie la crearea unui ecosistem educațional sigur și durabil. Implicarea campionilor sportivi în promovarea acestui program reflectă ideea că educația digitală și valorile sportive pot merge mână în mână în vederea formării unei generații conștiente, bine pregătite și echilibrate.

Momentul lansării a fost marcat simbolic prin arborarea drapelului Republicii Moldova, companiei Orange și Federației Moldovenești de Fotbal de către ministrul Dan Perciun și sportivii de performanță Dan Olaru (tir cu arcul), Mihaela Samoil, Mariana Drăguțan (ambele lupte feminine) și Alexandru Epureanu (fotbal), la arena multifuncțională din sectorul Buiucani al capitalei, recent redenumită Orange Arena.

DenimDay la UPSC

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a desfășurat în perioada 28 aprilie - 5 mai a.c. campania de sensibilizare #DenimDayUPSC, parte a unei inițiative internaționale dedicate combaterii violenței sexuale și susținerii victimelor. Studenți, cadre didactice și specialiști din domeniul psihologiei și drepturilor omului au transmis, printr-o suită de activități educaționale și simbolice, un mesaj comun: *Violența trebuie recunoscută, condamnată și prevenită.*

Campania a inclus evenimente diverse, menite să informeze și să mobilizeze conștiința comunității academice. La 29 aprilie, studenții au participat la o seară de film cu tematică socială, organizată de Centrul de Ghidare și Consiliere în Carieră. După vizionarea scurtmetrajului francez *Point de fuite*, participanții au discutat subiectul filmului împreună cu specialiste în psi-

hologie, Larisa Chirev și Rodica Bălan, analizând dinamica abuzului și modalitățile prin care poate fi oferit sprijin victimelor. În aceeași zi, a fost lansat un panou de solidaritate, pe care fiecare student a notat un mesaj de susținere pentru persoanele afectate de violență.

Pe 30 aprilie, campusul a devenit un spațiu al exprimării vizuale a solidarității. Membrii comunității UPSC au pur-

tat denim, simbol al campaniei internaționale #DenimDay, și au participat la ședințe fotografice tematice profesionale, transmițând mesaje vizibile împotriva violenței și abuzului. Atmosfera a fost una de empatie și angajament civic, reflectând hotărârea tinerilor de a contribui activ la construirea unui spațiu universitar sigur și incluziv.

În cadrul campaniei, UPSC a găzduit *Sesiunea de validare a Politicii Tip de prevenire și combatere a hărțuirii sexuale în mediul universitar*, eveniment la care au participat reprezentanți ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, Universității de Stat din Moldova și Universității Tehnice a Moldovei. Politica validată, rezultat al unui proces interinstituțional și participativ, prevede măsuri concrete de prevenire, raportare și sancționare a hărțuirii sexuale în învățământul superior, promovând un climat bazat pe demnitate, echitate și respect.

Întreaga campanie #DenimDayUPSC s-a desfășurat în parteneriat cu Centrul Internațional *La Strada*, Ministerul Educației și Cercetării și UN Women Moldova, fiind parte a proiectelor susținute de Uniunea Europeană și Guvernul Danemarcei. Aceste inițiative vizează promovarea egalității de gen și combaterea violenței. Campania #DenimDayUPSC reprezintă un exercițiu de asumare civică și un pas concret în direcția construirii unui mediu academic mai sigur, în care vocile tuturor contează.

10 profesoare au devenit Ambasadoare Digitale ale educației

Zece profesoare din diverse regiuni ale țării au fost premiate în cadrul Conferinței Naționale „Inteligența Artificială pentru Viitorul Educației”, desfășurate la Chișinău. Ele au fost desemnate câștigătoare ale Concursului Național „Profesorul – Ambasador Digital”, pentru integrarea tehnologiilor digitale și a abordării STEAM în procesul educațional.

Evenimentul a fost organizat de Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”, în parteneriat cu Agenția de Guvernare Electronică, Genial Invest, Dulcinella Moldova și Orange Moldova, sub egida Ministerului Educației și Cercetării.

Premiante ale concursului au devenit: Rodica Bobeica (LT

„Ștefan cel Mare”, Chișinău), Inna Beșliu și Aurica Morari (LT „George Coșbuc”, Bălți), Cătălina Gavrilă (LT „Mihail Sadoveanu”, Călărași), Maria Guțu (LT „Vasile Vasilache”, Chișinău), Alina Strateiciuc (LT „Liviu Damian”, Râșcani), Ina Iurcu (LT „Spiru Haret”, Chișinău), Doina Botnari (LT „Gaudeamus”, Chișinău),

Lucia Dima (LT „Aristotel”, Chișinău) și Valentina Andrieș (LT „Ștefan cel Mare și Sfânt”, Dorotcaia, Grigoriopol).

Pe lângă ceremonia de premiere, conferința a oferit un spațiu de

dialog între experți internaționali și cadre didactice din toată țara. Invitați de marcă precum Mart Laanpere (Universitatea din Tallinn, Estonia) și Ljudmilla Rozhdestvenskaja (Gimnaziul Cen-

tral Rus din Tallinn) au prezentat perspective inovatoare asupra utilizării inteligenței artificiale în educație. În partea practică, profesorii au participat la ateliere interactive dedicate integrării AI în activitatea didactică, de la programarea dronelor și dezvoltarea de prototipuri, până la instrumente digitale de predare, platforme interactive și promovarea integrării academice.

Distincția „Profesor – Ambasador Digital” devine un reper pentru transformarea școlii moldovenești într-un spațiu al inovației, unde dascălii inspiră, modelează și pregătesc tineri pentru viitorul digital.

Valentina POSTICA:

Avem privilegiul de a lucra cu elevi buni și puternici, susținuți de părinți responsabili

În satul Buțeni, o localitate cu tradiții educaționale semnificative, își desfășoară activitatea Valentina Postica, o profesoară cu o experiență de peste 20 de ani în domeniul învățământului. Dumneaei predă limba franceză la Gimnaziul „Anton Bunduchi” și se poate mândri cu numeroase clase de absolvenți care i-au urmat sfaturile și învățăturile. Cu o carieră dedicată educației, ea reînvie cu fiecare lecție pasiunea pentru limba franceză și încurajează elevii să îmbrățișeze cultura și istoria unei lumi pline de frumusețe și cunoaștere. În acest interviu, profesoara ne povestește despre motivația sa, despre influențele care au ghidat-o în alegerea carierei și despre satisfacțiile și provocările pe care le întâmpină zi de zi în activitatea sa.

– Doamnă Postica, ce v-a motivat să deveniți profesoară de limba franceză?

– Sincer vorbind, eu de mică visam să devin medic. Cu toate că Dumnezeu m-a păzit și nu am stat niciodată în spital, mergând în vizite de consultație îmi plăceau cum arată în haine albe lucrătorii medicali și modul cum utilizau tot arsenalul de instrumente, seringi, eprubete etc. Ulterior, crescând mai mare, am înțeles că lucrul medicilor nu este doar de a face o injecție, dar e cu mult mai complicat; a început să-mi fie frică și milă când vedeam că oamenii suferă și așteaptă ca medicul să le acorde ajutor. Mama mea – Dumnezeu s-o odihnească, căci, cu regret, nu mai este printre noi – îmi spunea că își dorește să mă vadă învățătoare. Ea nu cunoștea, pe atunci, diferența dintre învățătoare și profesoară, dar îmi argumenta că această profesie este una frumoasă, nobilă, cu multe responsabilități, dar și avantaje. Îmi spunea că așa avea calitățile necesare unui cadru didactic. În plus, sora mamei era învățătoare, iar mama o vedea ca exemplu de urmat.

Odată ce am ajuns la treapta gimnazială, am hotărât să urmez studiile într-o instituție cu profil pedagogic. Persoana care m-a motivat să îmbrățișez această meserie a fost chiar profesoara mea, Silvia Holtiescu, o doamnă extraordinară, care, prin felul său de a fi și prin măiestria pedagogică, reușe să transforme lecțiile în momente cu adevărat captivante. Astfel, am îndrăgit limba franceză și am decis să urmez studiile la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. Iată că satul mamei mele, care spunea că mi se potrivește profesia de pedagog, și inspirația oferită de profesoara mea de limba franceză au fost niște factori hotărâtori ce mi-au influențat opțiunea.

– În timpul studenției v-ați întâlnit cu profesori care v-au influențat în mod special. Puteți să ne împărtășiți mai multe despre modul în care v-au ghidat pe traseul profesional?

– Desigur, în timpul celor cinci ani de facultate, am avut mulți profesori buni și chiar excepționali, adevărate modele pentru mine fiind Alexandra Barbăneagră, Marcela Vilcu, Aliona Zgardan, Angela Caminschi, Liuba Ciubotaru și Maria Guzun. Ele ne-au oferit nu doar o pregătire profesională temeinică, ci și lecții valoroase despre arta de a fi om, despre cum să reușești în viață. Prin experiențele lor, ne-au transmis lucruri pe care nu le-am fi putut învăța din nicio carte. În acest context, vreau să spun că le mulțumesc și să spun că, datorită a ceea ce ne-au învățat, aplic zi de zi în activitatea mea aceste principii și reușesc să obțin succese.

– V-ați întors la baștină să predați limba franceză, deși vi s-a oferit un post la Direcția Învățământ Hâncești. Ce v-a determinat să alegeți predatul în locul unui post administrativ?

– Încă din anul al III-lea de facultate, Pantelimon Gîrleanu, care era directorul Gimnaziului din Buțeni la acel moment, m-a invitat să desfășor practica pedagogică la instituția activității careia o gestionez. Îmi spunea adesea că, dacă sunt de acord, va face un demers către Decanat pentru a-mi permite să încep activitatea didactică chiar din acel an. Totuși, am preferat să-mi finalizez mai întâi studiile. În anul al V-lea, dumnealui a făcut într-adevăr demersurile necesare pentru ca eu să fiu repartizată la lucru în satul meu de baștină. Cât despre postul oferit la Direcția Învățământ, acesta mi-a fost propus mai târziu, tot după anul V de facultate. De asemenea, sora mamei insistă să mă angajez în satul în care locuia, unde funcționa un liceu. Cu toate acestea, am ales să rămân în satul natal, unde locuiau părinții mei, cei care m-au sprijinit, ghidat și susținut necondiționat pe parcursul meu educațional și profesional, în special în alegerea acestei frumoase profesii de dascăl.

– Este ușor să predați în satul de baștină, având în vedere legătura puternică cu comunitatea? Cum influențează acest lucru relația cu elevii și cu părinții lor?

– Nu știu de ce, dar colegile mele de facultate spuneau că vor merge să activeze oriunde, numai nu în satul lor de baștină. Eu, însă, nu am regretat niciodată că lucrez în Gimnaziul în care am învățat și eu. Dimpotrivă, consider că este un avantaj. Cunoșc părinții, cunosc elevii, iar interacțiunea dintre școală, familie și școlari este mult mai ușoară. Acest lucru ne ajută considerabil la obținerea succeselor.

– Ați lucrat câțiva ani la Direcția Învățământ Hâncești. Ce lecții importante ați învățat din această experiență?

– Da, atunci când mi s-a propus, am acceptat funcția cu dorința de a rămâne totuși câteva zile pe săptămână la clasă, predând elevilor. Activând ca specialist metodist raional, am acumulat o experiență extraordinară și am învățat foarte multe lucruri valoroase. Vreau să menționez câteva persoane de la care am avut foarte mult de învățat: Valentina Tonu, Tamara Macari, Inga Cojocar și altele – profesioniste desăvârșite, alături de care m-am format și am progresat. Zi de zi aplic sfaturile și învățămintele primite de la dumnealor și le sunt profund recunoscătoare. De asemenea, colaborând cu colegi din diferite localități ale raionului, am înțeles și descoperit multe nuanțe ale acestei frumoase meserii de profesor.

– Gimnaziul „Anton Bunduchi” ocupă locul I între gimnaziile din raionul Hâncești, având cele mai mari performanțe. Cum studiul limbii franceze a contribuit la această realizare?

– Am ocupat locul I nu numai anul acesta, întotdeauna suntem printre primii la nivel raional. Ne străduim să participăm la diverse concursuri, olimpiade, activități sportive, extrașcolare, de unde de fiecare dată ne întoarcem cu premii. Avem un colectiv extraordinar, iar fiecare dintre noi se străduiește și colaborează pentru a atinge performanțe și pentru a consolida imaginea școlii. În ceea ce privește limba franceză, ne bucurăm de o imagine foarte bună. De mulți ani, Gimnaziul are onoarea de a găzdui profesori din Franța,

raionale de limba franceză, iar recent chiar și la etapa republicană. Cum vă reușește să mențineți interesul și motivația elevilor pentru performanță?

– Avem privilegiul să avem elevi buni și puternici, cu părinți responsabili. Prin lecțiile noastre îi motivăm pe copii și îi facem să înțeleagă cât de frumos și util este să poți vorbi într-o limbă străină. Cu toate că nu e ușor, ne reușește să avem performanțe. Da, anul acesta cu limba franceză am adus prima diplomă la nivel republican în Gimnaziul nostru. Mădălina Beșleaga, eleva mea din clasa a IX-a, o domnișoară extraordinară de sârguincioasă, inteligentă, chiar mă mândresc cu ea, s-a învrednicit de locul I la nivel de raion și de locul III pe plan republican!

– Cum reușiți să inspirați elevii să-și descopere pasiunea pentru limba franceză, având în vedere popularitatea limbii engleze?

– Niciodată nu le-am spus elevilor că trebuie să neglijeze limba engleză în favoarea celei franceze. E bine să le învețe pe ambele, căci utilitatea cunoașterii mai multor limbi este evidentă. Prin comunicare, lecții interactive și argumentare, elevii înțeleg că este important să stăpânească cât mai multe limbi.

– Sunteți diriginta clasei a V-a, o vârstă fragedă, plină de provocări. Cu ce probleme se confruntă?

de obicei copiii la această etapă de tranziție de la ciclul primar la cel gimnazial?

– Meseria de pedagog este una foarte frumoasă în primul rând pentru că noi avem rolul ca dintr-un grăunte să dezvoltăm o plantă sănătoasă ce va da roade, în cazul nostru acest minunat rod fiind copilul. De fapt, eu am deja patru promoții ce le-am dus din clasa a V-a până în a IX-a. E foarte interesant, căci copiii cu cât sunt mai mici, înclină mai mult spre ghidui, fiind și foarte sârguincioși și bravi în același timp. Acum am niște elevi foarte creativi, ingenioși, cu dorință de a face carte, de a participa la activități – chiar că sunt extraordinari.

– Ce vă motivează să predați limba franceză timp de mai mult de 20 de ani, și care sunt cele mai mari satisfacții pe care le-ați avut în această perioadă?

– Totul ce ține de meseria de profesor mă motivează: lucrul cu elevii, predatul lecțiilor, dirigiența. Îmi place ca prin discuții sincere și variate activități, să le dezvolt elevilor valorile etice și estetice, dragostea de tot ce e frumos și cum să reușească în viață. Satisfacția cea mai mare o am de la rezultatele și succesele elevilor mei atât în gimnaziu, cât și în viața lor de mai departe. Niciodată n-am pier-

dut contactul cu elevii și foștii mei discipoli, care astăzi sunt specialiști în diferite domenii, inclusiv în învățământ. Adesea mă contactează, vin în vizită la școală sau acasă, îmi amintesc în detalii din cele predate, iar eu mă bucur enorm când ei îmi spun de succesele lor.

– Cum reacționează elevii atunci când le vorbiți despre cultura franceză? Aveți o lecție preferată sau un moment amuzant cu ei?

– Da, avem lecții speciale la fiecare treaptă de clasă, în cadrul cărora le vorbesc în detaliu despre Franța: cultura, istoria, geografia, gastronomia și turismul de acolo. Privim videoclipuri, poze, le prezint colajul meu personal, realizat în timpul vizitei mele în Franța. Întotdeauna rămân impresionați. Mulți dintre elevii mei au ajuns în Franța pentru muncă, studii, excursii și chiar pentru a locui acolo. Nu uităm nici de glume, tot de la profesoara mea am preluat acest moment: când ne rămâne câte un minut, putem să ne amuzăm, tot în limba franceză sau despre limba franceză.

– Ținând cont că Republica Moldova face parte din spațiul francofon, cât de important considerați că este studiul limbii franceze pentru elevii din țara noastră?

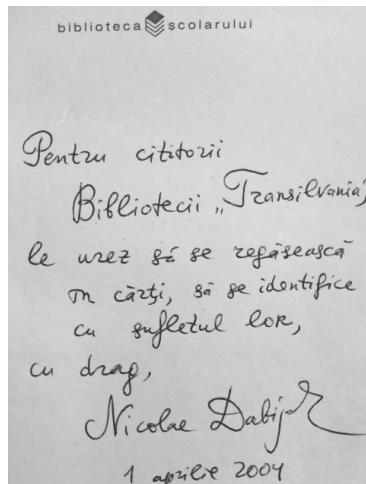
– Moldova are o relație istorică și culturală puternică cu limba franceză, având o mare deschidere față de valorile francofone, prin cooperare culturală și educațională. Consider foarte util studiul limbii franceze, deoarece astfel ușor se poate aplica la burse și studii în Franța, precum și în alte state francofone, la un post de muncă, proiecte de dezvoltare și altele.

Vreau să menționez în câteva cuvinte satisfacția pe care o primesc ca profesoară, atât în cadrul colegiului didactic, cât și cu elevii. Am marele privilegiu să activez într-un colectiv de nota 10. Printre colegii de muncă se numără și foști profesori, foști colegi de clasă, precum și foști elevi de-ai mei. Așa că unirea dintre generații își face binefăcătorul efect. Suntem uniți, prietenoși și activi. Pe lângă faptul că predau, sunt lider sindical, ceea ce îmi oferă posibilitatea de a fi un organizator cultural în cadrul colectivului de profesori. Uneori facem tot felul de escapade; întotdeauna le zic colegilor: „Noi ieșim să ne relaxăm, dar și să ne dezvoltăm”. Mergem în aer liber la pădure, la spectacol, la film, la concert, chiar și în afara țării. Am fost cu profesorii în România, Turcia. Consider necesare și utile excursiile cultural-educative cu elevii. În România, de exemplu, învățăm bunele maniere, regulile de comportament în societate. Participăm și la diferite proiecte educaționale, facem acte de voluntariat și ne implicăm activ în diferite acțiuni instructive. Pe scurt, vizităm, descoperim, admirăm, cunoaștem...

A intervievat
Silvia ȚURCAN

Autografele și cărțile lui Nicolae Dabija ce ne ajută să ne căutăm identitatea

Am făcut această asociere dintre autografe și identitate, pentru că, de fapt, un autograf este cel mai distinctiv semn al identității unei persoane sau personalități. Chiar dacă trăim într-un secol grăbit al schimbărilor fulminante în domeniul tehnic, electronic, implicit științific, mai avem nevoie de o semnătură, fie și cea electronică, care e în vogă în ultima perioadă. Dar în cazul autografelor pe o carte, aceste semnături însoțite de dedicații au o semnificație și o conotație aparte. De aceasta ne putem convinge o dată în plus consultând „Catalogul cărților cu autografe și dedicații din colecția Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” (2012-2022). Cartea a apărut la sfârșitul anului trecut, ediția fiind îngrijită de dr. Mariana Harjevschi, director general al Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”; conceptul și coordonarea aparțin directorului adjunct al bibliotecii, dr. Lidia Kulikovski, iar responsabil de ediție și editor a fost Ivan Pilchin, scriitor, redactor șef al revistei „BiblioPolis”, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

În acest catalog cât mai multe autografe și dedicații de la toate filialele. Soluția totuși ar fi ca și celelalte filiale să editeze separat asemenea cataloage, în cazul în care au o colecție substanțială la acest capitol. La Biblioteca „Transilvania” există deja un fond de carte cu autografe, în care se regăsește și volumul lui Nicolae Dabija „În căutarea identității: Istoria neamului românesc din Basarabia povestită pentru elevi”. Pe una din aceste cărți am dat de următorul autograf: „Pentru cititorii Bibliotecii „Transilvania”, le urez să se regăsească în cărți, să se identifice cu sufletul lor, cu drag, Nicolae Dabija, 1 aprilie 2004”.

Am făcut trimitere la acest volum din două considerente. Primul, ca să venim cu aduceri aminte despre Nicolae Dabija. Și al doilea, să vă fac o invitație la lectura acestei cărți. Motivația sau argumentul indubitabil îl găsim chiar pe coperta a patra a cărții, unde autorul scrie: „Noi, spre deosebire de unele națiuni mai tinere, nu trebuie să ne născocim strămoșii. Pentru că îi avem. Dar îi cunoaștem? Știm faptele lor? Le apreciem la justa valoare? Iată câteva dintre întrebările la care încercăm să răspundă această carte. În paginile ei ne-am străduit să facem loc larg mai ales momentelor înălțătoare ale istoriei noastre, ca lumina acestora – odată depusă în sufletele mai tinerilor cititori – să-i poată însoți, ca un sprijin și un îndemn la demnitate, de-a lungul întregii lor vieți ulterioare.”

această carte. În paginile ei ne-am străduit să facem loc larg mai ales momentelor înălțătoare ale istoriei noastre, ca lumina acestora – odată depusă în sufletele mai tinerilor cititori, să-i poată însoți, ca un sprijin și un îndemn la demnitate, de-a lungul întregii lor vieți ulterioare.”

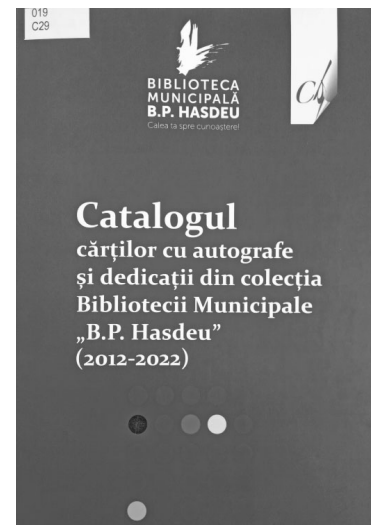
E bine și firesc când suntem tineri să ne gândim la viitor. Dar fără trecut nu există viitor. Genialul nostru poet Mihai Eminescu zicea: „Vrei viitorul a cunoaște, te întoarce în trecut”. E bine, de asemenea, să ne cunoaștem și drepturile. Dar printre drepturile de care ne bucurăm, în bună parte, la libertate, la libera exprimare, la viitor, la o viață mai bună mai este unul care pare să fie neglijat, fiind vorba de dreptul la trecut. De fapt, așa și-a intitulat scriitorul Nicolae Dabija și cuvântul introductiv la volumul „În căutarea identității”: „Dreptul la trecut”. Nicolae Iorga zicea: „Un om care nu-și cunoaște istoria e ca un copil ce nu-și cunoaște părinții”. Iar Nicolae Dabija dezvoltă și actualizează

Bogdan Lăpușneanu

acest gând: „Un om care cunoaște istoria Universului, istoria lumii, dar nu-și cunoaște istoria Patriei, nu cred că poate fi considerat un om cult. A cunoaște istoria înseamnă a ne cunoaște strămoșii, precursorii. A cunoaște istoria înseamnă a ne cunoaște pe noi înșine.”

Cartea e scrisă într-un stil lejer, cognitiv și atractiv, pe înțelesul elevilor, spectrul de teme fiind variat și bogat: Strămoșii noștri „cei mai viteji dintre traci”, dacii; romanizarea Daciei; descălecarea; domnitorul Alexandru cel Bun; tinerețea lui Ștefan cel Mare; Mihai Viteazul; Sfatul Țării; capitolul „În căutarea identității”, care a și dat denumirea cărții. Volumul mai conține și unele aspecte mai curioase și poate mai puțin cunoscute care ar putea stârni interesul unor copii de a afla lucruri noi, inedite. De exemplu, știți că Țara Moldovei pe parcursul a doi ani și nouă luni a fost condusă de un copil, mai exact de un adolescent. Vorba e de Bogdan Vodă, fiul lui Lăpușneanu, care la cei 15 ani, cum zice Grigore Ureche, mai mult „iubea glumele și mășcăriile, jocuri copilărești”, decât treburile țării. Evident că la început el cârmuia țara împreună cu mama sa, Ruxanda, dar ea fiind bolnăvicioasă la scurt timp a decedat. După care a rămas singur să conducă țara la o vârstă

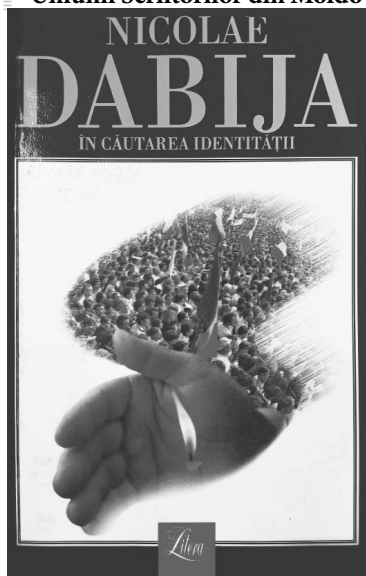
adolescență. Cum s-a descurcat veți afla citind capitolul „Vremuri sub Alexandru Lăpușneanu” din cartea „În căutarea identității” de Nicolae Dabija.

Printre primele autografe scrise pe hârtie, adică pe cărți și documente dintre care sunt cele ale cronicarilor noștri Miron Costin, Grigore Ureche, dar și ale domnitorilor Ștefan cel Mare, Mihai Vodă Viteazul, Ioan Vodă cel Cumplit, Dimitrie Cantemir, Alexandru Ioan Cuza ș.a. Evident, nu sunt autografe în sensul actual, cel clasic al genului. Dar semnăturile lor pe unele cărți și documente pot fi catalogate ca atare. În ceea ce privește creația poetului Nicolae Dabija și autografele acordate cititorilor, în ce mă privește m-am ales cu două la care țin foarte mult: cu ocazia lansării în 2016 la Chișinău a cărților „Biserica pe roți” și „Reparatorul de vise”.

Dacă ar fi să facem un top al celor mai reușite autografe și cuvinte înaripate, apoi autograful celebru pe care l-a lăsat poetul Dabija tuturor cititorilor săi este indiscutabil „Doru mi-i de Dumneavoastră ca unui zid de o fereastră”, fiind similar cu acel epitaf al regretatului poet Grigore Vieru: „Sunt iarbă, mai simplu nu pot fi”. Și nouă ne este dor de Nicolae Dabija și-i simțim lipsa, pierderea lui fiind irecuperabilă. Iar ca jalea să nu devină copleșitoare și timpul să estompeze durerea pierderii, cea mai bună cinstire a memoriei este cunoașterea și promovarea operei scriitorului. Căci se știe că un scriitor de valoare supraviețuiește timpului prin creația sa.

Revenind la cartea lui Nicolae Dabija „În căutarea identității: Istoria neamului românesc din Basarabia povestită pentru elevi”, voi încheia cu cuvintele autorului care pot fi considerate și ele un autograf pentru toți cititorii vorbitori de limbă română: „Dragul meu cititor, am încercat să-ți vorbesc în filele pe care le vei parcurge despre istoria noastră, privește-te ca într-o oglindă în aburul evenimentelor care au fost, învață să culegi din faptele timpului anumite învățături care îți pot prinde bine, această modestă lucrare fiind una ce încearcă să te facă să iubești neamul căruia îi aparții, pământul cărui aparții, istoria cărei aparții. 1987, 2001.”

Andrei VIIZIRU

Iată că, recent, răsfoidind acest catalog m-am oprit la autografele semnate de regretatul Nicolae Dabija, academician, scriitor, istoric literar, om politic, membru de onoare al Academiei Române. De la trecerea în eternitate a scriitorului în primăvara aceasta s-au împlinit patru ani. În total, în acest catalog sunt 17 autografe semnate de distinsul poet, acordate cu ocazia lansării ultimelor sale cărți și cu alte prilejuri. Cele mai multe au fost dedicate cititorilor

filialelor „Maramureș”, „Târgu-Mureș”, Centrul Internațional Academic „M. Eminescu” și... doar unul Bibliotecii Centrale scris pe volumul „Ochiul al treilea” / Botoșani: Asociația Culturală „Regal d'Art”, 2018.

Iată și autograful: „Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, aici unde cărțile sunt pavăză nemorții acestei Așchii de Neam Românesc, cu drag, Nicolae Dabija, 18 iulie 2018.” Îmi dau seama că ar fi dificil să fie cuprinse

Adolescenții ca protagoniști ai spectacolului „Doggy” de la Teatrul Național „M. Eminescu”

Premiera spectacolului „Doggy”, o adaptare a povestirii cu același nume semnată de scriitoarea Maria Pilchin, va avea loc pe 13 și 14 mai a.c. la Teatrul Național „Mihai Eminescu”, în regia Olesiei Sveclă. Producția scenică va aduce în prim-plan o clasă de elevi care își spun poveștile marcate de accidentări sufletești, aspirații și conflicte.

Personajele poartă numele „Doggy”, făcând aluzie la o generație marcată de abuzuri, lipsită de sprijin emoțional, victimă a unor disfuncționalități caracteristice sistemului educațional autohton. În această realitate afectată de migrație, corupție și indiferență, copiii devin niște jertfe sigure ale sistemului.

Olesia Sveclă, regizoarea spectacolului, a subliniat că „Atunci când am citit cartea, foarte tare m-am regăsit în „Doggy”. Am trăit și eu aceleași sentimente la școală, mama mea fiind plecată peste hotare. Am avut parte și de bullying, și de umilință, și de durere, trăiri pe care de multe ori nu știi cum să le spui, așa că pur și simplu taci.”

La rândul său, autoarea Maria Pilchin a declarat că acest spectacol reprezintă o extensie a cărții sale: „Noi toți suntem Doggy, fiecare în felul lui! Doggy are nevoie să se povestească. Suntem o societate care nu s-a prea povestit, mai mult am strâns din dinți... Spectacolul e viu, e cartea care deodată se mișcă, are glas, are chip. Actorii sunt minunați! Concepția regizorală e tandră, aplicată cu multă empatie unei istorii triste. E ca o zi senină cu soare în care deodată apar umbrele durerii. Mă bucur că povestea mea are un final aproape fericit, căci doresc ca binele să triumfe mereu. E o carte a devenirii umane. Spectatorul se va pomeni punând întrebări de genul: Cine sunt? Ce familie am? Copilul meu merge la o școală bună? Mă înțeleg părinții? Îmi înțeleg copilul?”

Cartea „Doggy” a fost publicată în anul 2023, iar în 2024 Maria Pilchin a fost invitată la peste 50 de întâlniri cu cititorii. Lucrarea s-a învrednicit de Premiul Cartea Anului în cadrul Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, acordat de Secția Națională a International Board on Books for Young People (IBBY), o asociație internațională a cărții pentru copii și tineret, cu sediul în Elveția.

De asemenea, povestirea a fost distinsă cu Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova la categoria Cartea pentru Copii și Tineret. De remarcat că din distribuția teatrală menționată fac parte Nicu Ciumașu (Doggy/ Andrei Mătăsaru), Tatiana Lazăr (Profesoara), Ana Tkacenko (Zina), Petru Mărginean (Gabriel) și Rusan-da Rădvan (Irina).

Cor. UPP

Profesorii de mâine au nevoie de sprijin astăzi

66 DE MILIOANE DE LEI INVESTIȚII ÎN VIITORUL EDUCAȚIEI, PRIN UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”

Într-o societate în care educația este cheia transformării, sprijinirea formării cadrelor didactice nu mai este o opțiune, ci o urgență. Între 2021 și 2025, Guvernul Republicii Moldova a alocat 66 de milioane de lei pentru dezvoltarea uneia dintre cele mai importante instituții de formare pedagogică din țară: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Această investiție nu este doar într-o instituție – este în fiecare copil care va învăța să citească, să scrie, să gândească liber și să se exprime. Este în fiecare profesor care va urca la catedră, pregătit să modeleze caractere și conștiințe.

În cadrul Universității au fost amenajate 15 spații multifuncționale, concepute pentru o pedagogie modernă, interactivă, centrată pe student. Acestea facilitează învățarea

prin colaborare, dezvoltarea gândirii critice și aplicarea practică a cunoștințelor.

De asemenea, a fost creat un hub educațional modern, care pune la dispoziția viitorilor pedagogi resurse digitale, tehnologii didactice avansate și oportunități pentru formare continuă, adaptate la noile exigențe ale educației. În plus, se renovează un cămin universitar, asigurând condiții decente și prietenoase pentru studenții veniți din toate regiunile țării. În același timp, se implementează dotări digitale care transformă procesul educațional într-unul relevant, eficient și conectat la realitățile secolului XXI.

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău nu este doar un spațiu de instruire – este locul unde prinde contur viitorul școlii moldovenești. Aici se formează profesorii care vor pași în sălile de clasă din nordul, sudul și centrul țării, purtând cu ei misiunea de a educa, inspira și schimba destine. Să investești în această instituție înseamnă să investești în capitalul uman al Republicii Moldova. Înseamnă să susții o școală mai bună, o societate mai echitabilă, un viitor cu adevărat european.

Guvernul transmite astfel un mesaj clar: educația este o prioritate națională, iar sprijinirea profesorilor – încă din perioada formării lor – este o investiție strategică pentru dezvoltarea durabilă a țării.

UE: Stagii plătite în instituții publice pentru tineri

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova a inițiat un program destinat tinerilor, în vederea urmăririi unor stagii plătite în instituții publice. Cererile de participare la concurs pot fi depuse până pe 20 mai a.c., la program fiind eligibile persoane cu vârste cuprinse între 18 și 29 de ani, inclusiv studenți și proaspeți absolvenți.

Câștigătorii vor putea activa în cadrul Guvernului (inclusiv în ministere), Parlamentului, Președinției, precum și la diferite agenții de stat. Stagiile vor fi plătite, durând între 2 și 6 luni, iar cei care se vor învrednici de calificativul „foarte bine” vor avea

posibilitatea să se angajeze fără concurs, chiar și fără experiență profesională anterioară.

Este de menționat că până în prezent, 268 de tineri au participat la asemenea stagii, o bună parte dintre ei rămânând în instituțiile în cadrul cărora au făcut practica. Cererile de participare la concurs vor fi depuse pe site-urile cariere.gov.md sau eu4mol-dova.eu.

ȘCOALA ÎN LUME

Profesorii francezi, prinși în capcana stagnării salariale

Cadrele didactice cu o experiență cuprinsă între 10 și 20 de ani din sistemul de învățământ francez se confruntă cu o realitate demotivantă: salariile lor sunt doar ușor mai mari decât cele ale debutanților. Potrivit datelor prezentate de *Le Monde*, un profesor debutant câștigă, începând cu 2024, un salariu net de 2.121 de euro. După un deceniu în sistem, media veniturilor ajunge la aproximativ 2.300 de euro, adică o diferență de doar 200 de euro. Avansarea semnificativă intervine abia după 24-26 de ani de activitate, când o parte dintre cadrele didactice acced într-o clasă superioară, cu un plafon salarial mai ridicat.

Această structură salariale generează un sentiment de stagnare profesională în prima parte a carierei, unde ritmul de creștere a veniturilor este lent, iar recompensele financiare nu reflectă în mod vizibil experiența acumulată. Analizele arată că inflația a avut un impact direct asupra veniturilor reale ale cadrelor didactice. Între 1990 și 2023, indicele prețurilor de consum a crescut cu peste 70%, în timp ce baza de calcul pentru salariile din sectorul public a urcat într-un ritm considerabil mai lent. Această diferență s-a reflectat într-o pierdere semnificativă de putere de cumpărare pentru angajații din educație.

Raportul dintre salariul profesorilor și salariul minim (SMIC) este, de asemenea, în scădere. Dacă în

1990 un profesor cu 15 ani de activitate câștiga de 2,5 ori salariul minim, în 2023 raportul a ajuns la 1,9. La final de carieră, diferența a scăzut de la 3,6 la 2,6 ori în raport cu salariul minim. O altă analiză evidențiază faptul că în învățământul public, peste o treime dintre profesori (34%) câștigă sub

2.440 de euro net pe lună, iar doar 26% depășesc 3.170 de euro. În sistemul privat, dezechilibrele sunt și mai accentuate.

În acest context, provocările legate de menținerea motivației profesionale devin tot mai evidente, în special pentru cadrele didactice aflate la mijlocul carierei. Pentru mulți, orele suplimentare devin o sursă necesară de completare a

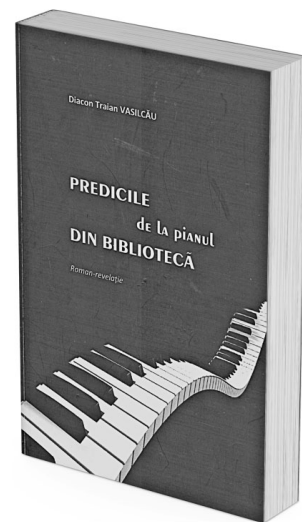
veniturilor, în detrimentul echilibrului între muncă și viață personală. Datele reflectă o nevoie de regândire a parcursului profesional al cadrelor didactice cu experiență, într-un mod care să valorizeze competențele acumulate și să asigure o evoluție salarială coerentă pe întreaga durată a carierei.

O călătorie spirituală în șapte zile

Cartea mi-a fost oferită chiar de autor, iar gestul m-a emoționat profund. Am citit-o în aceeași zi, cu dorință arzătoare de a-i pătrunde mesajul. Romanul este structurat în șapte zile, fiecare reprezentând o călătorie spirituală. În acest parcurs, cititorul se întâlnește cu o nouă fațetă a divinității. Această construcție conferă profunzime și ritm lecturii, invitând la reflecție asupra rolului pe care spiritualitatea îl are în viața noastră de zi cu zi.

Părintele diacon Traian Vasilcau nu doar că explorează teme profunde despre credință, iubire și iertare, ci oferă și un omagiu sincer celor din jur, inclusiv nouă, colegilor săi din bibliotecă. Într-un fragment emoționant, autorul ne menționează pe fiecare dintre noi, cu prenumele, transformându-ne în personaje vii ale unei lecții despre virtute și comuniune. Așa cum scrie:

„Învăță de la toți cum să fii și cum să nu fii o vreme limitată pe pământ, ca să trăiești alături de Mine în ceruri mereu. Ai ce învăța, în sensul benefic al virtuților, și de la Elena, și de la Mihai, și de la Ștefan, și de la Vera, și de la Olesea, și de la Rodica, și de la Nadejda, și de la Natalia, și de la Lilia, și de

la Ion, și de la Maria, și de la Evelina, și de la Steluța, și de la Adelina, și de la Olivia (tot ea Măslinica), și de la Emilia, și de la Andreea, colegii tăi.”

Aceste cuvinte sunt o invitație de a privi dincolo de slăbiciunile omenești și de a recunoaște binele, acea scânteie divină care există în fiecare dintre noi. Este o lecție despre iubirea autentică – chiar și față de cei care ne rănesc – fără de care, cum spune autorul, niciun suflet nu se poate sfinți.

Predicile de la pianul din bibliotecă sunt o mărturisire personală. Autorul povestește despre sine prin glasul personajului Tit, într-o formă discretă și profun-

dă. Reflecțiile, întrebările și predicile nu sunt simple exerciții literare, ci frânturi din propriul său parcurs interior. Pianul din bibliotecă devine, astfel, altarul de unde diaconul Traian Vasilcau își împărtășește căutările, convingerile și speranțele. Dacă personajul Tit reflectă o parte din autor, atunci fiecare zi din carte devine o oportunitate de auto-descoperire, o întâlnire profundă cu divinul din noi. Fiecare predică e o provocare, o chemare la sinceritate față de sine și la reevaluarea valorilor care ne ghidează viața.

Predicile de la pianul din bibliotecă nu reprezintă doar o carte, ci și un ghid al sufletului, un manifest al spiritualității trăite în firescul cotidian. Este o lucrare care ne amintește că, uneori, cele mai importante lecții nu vin de la catedră, ci de la un gest simplu, un cuvânt blând sau o întâlnire neașteptată. Fie și cu un copil.

Îl felicit sincer pe domnul Traian pentru acest roman-revelație, care, cu siguranță, va rămâne în inimile celor care îl citesc. Îi doresc inspirație și lumină în continuarea drumului său literar și spiritual.

Nadejda COJOCARU,
șef sector, **Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”**

Studentii UPSC, implicați activ în elaborarea politicilor de prevenire și combatere a hărțuirii sexuale

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a găzduit, în data de 29 aprilie curent, Sesiunea de validare a Politicii Tip de prevenire și combatere a hărțuirii sexuale în mediul universitar, un eveniment cu o miză profundă pentru siguranța și demnitatea membrilor comunității academice. Evenimentul a reunit profesori, studenți și reprezentanți ai administrației de la trei dintre cele mai importante instituții de învățământ superior din Republica Moldova: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea Tehnică a Moldovei.

Această inițiativă se înscrie într-un demers mai amplu de reformare a spațiului universitar, prin dezvoltarea unui cadru normativ clar, coerent și aplicabil pentru prevenirea, identificarea și combaterea hărțuirii sexuale. În cadrul sesiunii, participanții au validat documentul integrat al Politicii Tip, rezultat al unui proces participativ, interinstituțional, menit să răspundă unei nevoi acute de reglementare unitară în acest domeniu sensibil.

Documentul propus și validat nu se rezumă la recomandări teo-

retice. El conține măsuri concrete, adaptate contextului universitar, care vizează prevenirea cazurilor de hărțuire sexuală, crearea de mecanisme eficiente de raportare, asigurarea confidențialității, intervenția promptă în situațiile de risc, dar și sancționarea comportamentelor abuzive. Totodată, politica promovează dezvoltarea unei culturi instituționale bazate pe respect reciproc, siguranță și toleranță zero față de orice formă de abuz.

Sesiunea de validare a fost moderată și facilitată de Liliana

Istrate, director de program în cadrul Centrului Internațional „La Strada Moldova”, și de Vadim Vieru, avocat specializat în drepturile omului. Cei doi formatori au ghidat participanții printr-un proces de reflecție critică asupra conținutului documentului, au oferit clarificări esențiale privind terminologia și procedurile de aplicare, dar și recomandări practice pentru adaptarea politicii în funcție de specificul fiecărei instituții universitare.

Evenimentul a evidențiat și rolul activ al studenților în formularea și validarea politicilor instituționale. Reprezentanții asociațiilor studențești au participat cu opinii, întrebări și sugestii relevante, demonstrând implicare și maturitate civică. Contribuțiile lor au fost extrem de importante pentru asigurarea caracterului incluziv și aplicabil al documentului. Această inițiativă vine într-un context regional și internațional în care egalitatea de gen, combaterea violenței și asigurarea unui mediu educațional sigur sunt tot mai mult în centrul preocupărilor strategice.

Politica Tip validată la Chișinău se aliniază bunelor practici europene și demonstrează că Republica Moldova își asumă responsabilitatea pentru modernizarea sistemului de învățământ superior. Evenimentul s-a bu-

curat de un interes sporit din partea comunității academice și a subliniat necesitatea aplicării unitare a acestei politici în toate universitățile din țară. Prezența și implicarea reprezentanților mai multor instituții confirmă voința de colaborare interinstituțională pentru un obiectiv comun: construirea unui mediu educațional liber de orice formă de hărțuire, bazat pe încredere, respect și solidaritate.

Sesiunea a fost organizată cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, prin proiectul „EVOLVE4GE: accelerarea egalității de gen asigurând abilitatea femeilor prin oportunități economice, combaterea violenței și guvernare sensibilă la gen”, și al Guvernului

Danemarcei, prin proiectul „Sporirea leadershipului femeilor pentru societăți reziliente și pașnice”, ambele fiind implementate de UN Women Moldova.

Inițiativa de validare a Politicii Tip de Prevenire și Combatere a Hărțuirii Sexuale este un document administrativ, un angajament moral și instituțional față de fiecare student, profesoară, bibliotecară, cercetătoare sau tânăr asistent care trebuie să se simtă în siguranță în spațiul universitar. Este o declarație de responsabilitate și o garanție că universitățile din R. Moldova pot deveni exemple de bune practici în domeniul respectării drepturilor omului și al egalității de șanse.

Geografia altfel – învățare prin descoperire, joc și implicare

Geografia este o disciplină care devine mult mai captivantă atunci când este predată prin metode interactive, ce implică în mod plener și activ elevii în procesul de învățare. În școlile moderne, profesorii de geografie utilizează tot mai frecvent instrumente metodologice precum Kahoot, brainstormingul, hărțile interactive și jocurile de rol, transformând lecțiile într-o experiență educativă atractivă și eficientă.

învățare vizuală, extrem de eficientă pentru elevii care au nevoie de reprezentări concrete. Cu ajutorul lor, elevii pot învăța mai ușor despre relief, climă sau distribuția populației, fixând informațiile mai rapid și durabil.

Jocurile de rol, precum simularea unei conferințe ONU despre dezastre naturale, îi ajută pe elevi să înțeleagă mai bine problemele globale și să dezvolte empatia și responsabilitatea civică. Lecțiile de geografie devin mai eficiente și atractive atunci când sunt complementate de proiecte interdisciplinare, așa ca STEAM, care îi ajută pe elevi

să lege noțiunile învățate de realitatea cotidiană și de alte materii. Activități precum realizarea de rebusuri tematice, supe de litere, prezentări multimedia, miniexpoziții sau colaje tematice contribuie la dezvoltarea creativității și a spiritului de inițiativă.

Un exemplu simplu și eficient este crearea unui rebus cu termeni geografici, în colaborare cu profesorii de limba română, istorie, educație tehnologică, arte plastice, fizică sau chimie. Elevii trebuie să formuleze definiții corecte și clare, dezvoltându-și astfel vocabularul și gândirea logică. În același timp, ei înțeleg mai bine conceptele geografice. De asemenea, proiectele legate de probleme de mediu pot fi realizate prin activități interdisciplinare ce implică obiectele educației civice sau biologia.

Elevii cercetează, dezbate, propun soluții, iar la final pot susține o prezentare în fața clasei sau a comunității. Astfel, își exersează abilitățile de vorbit în public și capătă mai multă încredere în ei. Aceste proiecte îi ajută pe elevi să se descopere – unii devin lideri de echipă, alții se remarcă prin crea-

brainstormingul este o metodă prin care elevii își exprimă ideile libere pe o temă geografică. De exemplu, într-o lecție despre schimbările climatice, elevii pot veni cu soluții pentru protejarea mediului. Astfel, se dezvoltă gândirea critică, lucrul în echipă și creativitatea. Hărțile interactive digitale sau fizice permit o

vită sau gândire critică. Prin colaborare și comunicare, discipolii învață să lucreze eficient în echipă, iar legătura cu viața reală face ca învățarea să aibă un sens practic.

Proiectele interdisciplinare sunt, deci, o metodă modernă și utilă prin care elevii nu doar învață, ci și se dezvoltă ca lideri, vorbitori, organizatori și cetățeni activi. Ele transformă lecția de geografie într-o adevărată lecție de viață. Este important ca aceste metode să fie folosite pe larg, deoarece nu permit ca elevul să devină un simplu receptor de informații, ci fac din el un participant activ al procesului de învățare. Ele stimulează curiozitatea, favorizează învățarea prin descoperire și îi ajută pe școlari să aplice cunoștințele în viața reală. Mai mult, contribuie la dezvoltarea competențelor cheie pentru viață: comunicarea, lucrul în echipă, autonomia și gândirea critică.

În concluzie, vreau să menționez că metodele interactive nu doar că modernizează ora de geografie, ci și contribuie la formarea unui elev implicat, informat și capabil

să înțeleagă lumea în care trăiește. Jocuri precum Bamboozle, Quizizz, Blooket sau Wordwall îi motivează pe copii să învețe într-un mod interactiv, distractiv și, bineînțeles, adaptat contextului actual.

Elevii aplică cu entuziasm asemenea tehnici, care sunt susținute în mod activ de mine, în calitate de profesor. Le mulțumesc în mod special tinerilor studioși din clasele a XI-a A, B și C: Romalina Chipere, Arina Negru, Ghenadie Puzur, Felicia Gaibu, Marius Gonța, Anastasia Iordachi, Evelina Cheptene, Iana Spînu, Gabriel Țurcanu, Olga Bazatin, Sofia Caravaeva și mulți alții, care realizează cu pasiune aceste produse. Desigur, pe lângă activități interactive, elevii participă și la cele extracurriculare dedicate conservării și protejării mediului, inclusiv la lecții în aer liber organizate în parcurile din țară.

Natalia JENERENCO,
profesor de geografie,
grad didactic I,
IPLT „Miguel de Cervantes”,
Chișinău

De la teorie la bune practici – prin Proiectul educațional „Matematica în era digitală”

Proiectul educațional-concurs cu participare internațională „Matematica în era digitală”, ajuns la ediția a III-a, demonstrează într-un context educațional aflat într-o continuă transformare cum o disciplină tradițională, precum matematica, poate deveni un spațiu al creativității, colaborării și inovării, prin îmbinarea teoriei cu bunele practici moderne.

Planul de acțiuni implementat

Perioada	Activitate	Cum?	Responsabili	Resurse
01.11.2024 – 09.11.2024	Înscrierea instituțiilor în proiectul-Concurs „Matematica în Era Digitală” în perioada 01.11.2024-09.11.2024	Formular Google Forms https://docs.google.com/forms/d/1F8Qz5pUu0Q3T_c0T7R9j_uJv7Z3uJp0Z_m0/gview?usp=sharing	Coordonatorii proiectului	Google Forms
09.11.2024 – 29.11.2024	Semnarea acordurilor de parteneriat	Înscriere și semnături online	Coordonatorii proiectului	Email, platforme online
01.11.2024 – 18.02.2025	Realizarea probelor de concurs	Crearea produselor educaționale conform tematicilor	Elevi și profesori	PowerPoint, Canva, LearningApps
25.02.2025 – 10.03.2025	Evaluarea produselor	Analiza conform criteriilor de jurizare	Comisiile de evaluare	Criterii de evaluare
Până la 28.02.2025	Acordarea diplomelor	Transmitere electronică	Organizatorii	Email

Proiectul, coordonat cu profesionalism și devotament de profesoarele Diana Lecari (IP Liceul Teoretic din comuna Larga), Mariana Nalban și Tatiana Romanciuc (Gimnaziul Bălăsinești), toate din raionul Briceni, a reunit zeci de instituții educaționale din Republica Moldova și România, construind un adevărat pod de colaborare și excelență educațională între cele două țări.

Scopul acestui ambițios proiect este clar definit: dezvoltarea competențelor matematice, digitale și interdisciplinare ale elevilor și profesorilor prin activități educaționale creative și de colaborare. Încadrat între 1 noiembrie

2024 și 28 februarie 2025, concursul a oferit multiple oportunități de exprimare liberă și aplicativă a cunoștințelor matematice.

Totodată, proiectul a fost ghidat de o viziune structurată pe obiective SMART:

Specific (S): Implicarea activă a 40 de instituții din Republica Moldova și România, reprezentate de aproximativ 45 de cadre didactice coordonatoare;

Măsurabil (M): Realizarea a 100 de prezentări PowerPoint, pe teme din programa de matematică, susținute de elevi și profesori;

Abordabil (A): Compunerea a 10 variante de „Imn al matematicii”;

Relevant (R): Elaborarea și prezentarea a 25 de proiecte STEM/STEAM din practica școlară;

Încadrat în timp (T): Crearea a 100 de jocuri interactive utilizând platforma LearningApps.

Dincolo de obiectivele planificate, proiectul a generat rezultate care au depășit orice așteptări: au fost recepționate 122 de prezentări PowerPoint, depășind cu 22% ținta stabilită; au fost înregistrate 85 de proiecte STEM/STEAM, oferind exemple concrete de aplicabilitate interdisciplinară a matematicii; de elevi și profesori au fost create 113 jocuri interactive, transformând învățarea matematicii într-un proces atractiv, ludic și eficient.

Evaluarea produselor a avut loc în perioada 18-28 februarie curent, fiind realizată de o comisie formată din cadre didactice cu experiență, care au analizat fiecare material în baza unor criterii riguroase de calitate, originalitate

și aplicabilitate. De remarcat că participarea la acest proiect a avut un impact transformator semnificativ asupra elevilor. Ei și-au consolidat astfel competențele matematice și digitale, și-au dezvoltat creativitatea și gândirea critică, iar încrederea în forțele proprii a crescut vizibil.

În egală măsură, profesorii implicați au beneficiat de această experiență: și-au îmbogățit repertoriul metodologic, au explorat platforme digitale educaționale, au învățat unii de la alții și au demonstrat că rolul profesorului nu este doar de transmițător de informații, ci și de mentor, facilitator și inovator.

Vocea participanților:

„Mi-a plăcut mult să fiu parte al acestui proiect, unde am luat premiul de excelență. Doresc să particip și în alte etape. Am propus și colegilor mei să aplice la acest concurs”, spune Onorina

Agachi, elevă la IP Gimnaziul Pelinia, Drochia.

„E un proiect care sporește studiul suplimentar a temelor și platformelor indicate. Elevii și profesorii au avut posibilitatea să-și prezinte performanțele și să fie evidențiați la nivel instituțional și internațional. Mulțumesc pentru oportunitatea dată”, relatează Maria Șisova, cadru didactic la Liceul Teoretic „Ion Luca Caragiale” din Orhei.

Implementarea Proiectului „Matematica în era digitală” în domeniul educației s-a dovedit a fi nu doar oportună, ci și esențială pentru dezvoltarea gândirii logice și a competențelor digitale ale elevilor. Este de menționat că un aspect important al acestuia este promovarea aplicabilității matematicii în viața cotidiană, cu minunate perspective de a deveni un model de bune practici pentru modernizarea învățământului atât în Republica Moldova, cât și în România.

Diana LECARI,

profesoară de matematică, grad didactic II, IP LT Larga

Mariana NALBAN,

profesoară de matematică, grad didactic I, Gim. Balasinești

Tatiana ROMANCIUC,

profesoară de matematică, grad didactic I, Gim. Balasinești,

r. Briceni

coordonatori de proiect

Holocaustul – între trecut și responsabilitatea prezentului

La 5 mai 2025, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a găzduit o activitate de referință în educația pentru memorie și responsabilitate civică. Sub genericul „Familii sub teroare: Cazul Holocaustului”, evenimentul i-a reunit pe studenții și profesorii Facultății de Filologie și Istorie într-un exercițiu colectiv de înțelegere a ororilor istoriei recente și de afirmare a valorilor umane fundamentale.

Organizat de Agudat Israel în Moldova, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Relații Interetnice și UPSC, evenimentul a avut ca scop sensibilizarea tinerei generații cu privire la consecințele devastatoare ale rasismului, antisemitismului și intoleranței.

Deschiderea evenimentului a fost realizată de dr. conf. univ. Lucia Cepraga, prorector al UPSC, care a subliniat rolul educației în cultivarea empatiei și respectului pentru demnitatea umană: „Ca-

drele didactice au misiunea de a forma conștiințe critice, solidare și responsabile, mai ales într-un context în care discursul urii continuă să se manifeste.”

Moderatorul întâlnirii, dr. conf. univ. Lilia Noroc, șefa Catedrei de Istorie și Științe Socio-Umane, a ghidat dezbaterile către teme esențiale precum fragilitatea democrației, importanța acțiunii civice și combaterea negării Holocaustului prin educație bazată pe surse veridice. Evenimentul a fost onorat de

prezența unor invitați cu autoritate în domeniul istoriei și al relațiilor interetnice: dr. hab. Ivan Duminica, șeful Serviciului „Politici în domeniul relațiilor interetnice” din cadrul MEC, Veaceslav Reabcinschi, director general al Agenției Relații Interetnice, dr. Irina Șihova, directoarea Muzeului de Istorie a Evreilor din Moldova, și istoricul și politologul Alexei Tulbure. Intervențiile lor au pledat pentru asumarea unei memorii active, nu doar comemorative, ca exercițiu de responsabilitate morală și civică.

Un moment de profund impact emoțional a fost vizionarea filmului documentar „Holocaust Evidences, the Last of Us”, realizat de Agudat Israel, în cadrul

unui proiect susținut de Claims Conference. Filmul a oferit o perspectivă autentică asupra suferinței evreilor, romilor și altor categorii marginalizate în timpul Holocaustului, contribuind la

conștientizarea gravității fenomenelor de ură și excluziune.

Completând mesajul documentarului, dr. Eugenia Mihalcea, de la Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, a prezentat o comunicare despre „Viața copiilor evrei în Transnistria. Cazul lui Miriam Bercovici”. Mărturiile evocate au scos la lumină suferința și reziliența unor destine fragile, oferind studenților o perspectivă umanizantă asupra istoriei.

În contextul în care Holocaustul a afectat direct și teritoriile Republicii Moldova – în special în regiunea Transnistriei –, educația despre acest subiect devine esențială nu doar pentru cunoașterea istorică, ci și pentru consolidarea unei societăți bazate pe toleranță, solidaritate și dreptate.

Călătorie în lumea cuvintelor cu Sergiu Afanasiu

„Cine vreau să devin?“, „Ce să aleg?“ – sunt întrebări cu care de obicei ne confruntăm la o anumită vârstă la alegerea meseriei. Deoarece căutăm să optăm doar pentru ceea ce ni se potrivește cel mai bine, din toate drumurile să alegem numai unul, care să aducă doar bucurie, să devină sensul vieții noastre.

Două meserii, pedagog și scriitor, două profesii diferite au format și formează o personalitate – **Sergiu Afanasiu**, Omul-Director, Omul-Scriitor. Călătoria în lumea cuvintelor l-a adus la Liceul „Alexandru Ioan Cuza” din capitală, alături de minunatele bibliotecare L. Iftodi și A. Zelinschi de la Biblioteca „Liviu Rebreanu”, printre elevii clasei a II-a „D” (dirigintă S. Cricovan) și a IV-a „B” (dirigintă E. Erizanu-Pînzari). Împreună au avut parte de o călătorie de neuitat: cu cărți noi, poezie bună, proză deosebită, cântec superb! O întâlnire care a răspuns la o serie de întrebări: „Cine este dl Afanasiu?“, „De ce este numit Director?“, „De unde vine darul de a scrie?“, „Care profesie e mai iubită?“, „Ce planuri de viitor are dumnealui?“

Și cel mai interesant moment: toate răspunsurile se rezumă la un singur cuvânt – dragoste.

Dragoste pentru tot ce faci, la ce aspi. Pedagogul reprezintă nu numai o meserie, ci și un mod de viață. Iar scriitorul dirijează acest mod de viață, prin modelare de suflute și cizelare de frumos, cântărind binele și răul, faptele și acțiunile. Aceste două meserii dau sens vieții domnului S. Afanasiu, orice activitate el transformând-o în plăcere de a munci. Aceasta înseamnă să arzi ca o lumânare

pentru a-i lumina pe alții, adică să te dăruiești în totalitate.

Cât de frumos elevii au trecut prin *Abecelușul* scriitorului, au dramatizat „Poarta dintre lumi”, au fredonat melodiile pe versurile lui. Toți au remarcat ce înseamnă să fii oază de verdeată într-un deșert, simțindu-se extraordinar, împliniți și fericiți. Iar la întrebarea „Cum apare cartea la S. Afanasiu?”, am primit cel mai ingenios răspuns: „Înainte să devină carte, fiecare manuscris de-al meu trece printr-o etapă esențială: lecturarea în fața „Comisiei de experți” – copiii. Ei sunt cei care simt povestea cu tot suflul, rîd, întreabă, reacționează spontan și sincer. Dacă textul stărnește mirare, curiozitate, empatie față de anumite personaje sau hohote de rîs, știu că sunt pe drumul cel bun.” Ce poate fi mai frumos?!

S. Afanasiu pe bună dreptate este Omul-Copil, Constantul copilăriei, Constantul basmelor, Constantul fanteziei. Iar noi în preajma lui suntem niște copii, care am recepționat cu lăcomie fiecare cuvânt, privire, gest al scriitorului. Și toți împreună am contemplat astfel Universul.

Elena ERIZANU-PÎNZARU,
Silvia CRICOVAN,
IPLT „Alexandru Ioan Cuza”,
Chișinău

De pe băncile școlii la bibliotecă: Aventura lecturii începe aici

Sunt învățătoare la IP Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza” din Chișinău, am o experiență bogată și consider lectura o necesitate fundamentală pentru formarea copiilor. Beneficiile ei au fost reiterate de nenumărate ori în studii și articole, dar astăzi doresc să împărtășesc propria mea abordare în a stărni curiozitatea micilor elevi pentru a explora fascinantă lume a cărților. Încă din clasa întâi, elevii mei fac cunoștință cu biblioteca – adevărata casă a cărților – și cu doamnele bibliotecare, ghizii lor pricepuți pe tărâmul lecturii.

De ceva timp, am stabilit un parteneriat minunat și durabil cu Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din capitală și cu dedicatele bibliotecare Aliona Grinco și Angela Nița. Cu speciale și diverse ocazii, organizăm vizite cu elevii la această oază a lecturii, pentru activități captivante și prezentări interactive. De asemenea, le invităm adesea pe bibliotecare la liceul nostru, pentru a desfășura ateliere interactive pe teme literare diverse.

O experiență deosebit de valoroasă este participarea anuală, devenită tradițională, la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, unde elevii noștri prezintă mici spectacole sau recitaluri, dând viață personajelor îndrăgite. Însă momentul cel mai emoționant rămâne întâlnirea directă cu creatorii de cărți, cei care le insuflă viață așternând prin cuvinte gândurile pe pagină. Am avut bucuria ca actuala generație de elevi să-i cunoască personal pe scriitorii și poeții Iulian Filip, Titus Știrbu, Arcadie Suceveanu, Vasile Romanciuc, Ianoș Țurcanu, Petre Popa, Claudia Partole, Ada Zaporojan, Petru Ghețoi, Nina Slutu-Soroceanu și mulți alții.

Aceste întâlniri memorabile le oferă copiilor o perspectivă unică asupra procesului creativ.

Încerc să le cultiv elevilor mei dorința de a avea o colecție personală de cărți cu autograf, o mică parte palpabilă din magia scrierii și din aura scriitorului – un suvenir prețios care îi conectează într-un mod special cu Universul literar. Ce bucurie imensă este să poți pune întrebări despre geneza unei cărți sau despre drumul anevoios, dar fascinant, până la tipar! Sper din tot suflul că elevii mei să devină cititori pasionați pe viitor. Eu le-am arătat cu dragoste poteca, iar drumul ales le aparține în totalitate.

Lilia ȚURCAN,
învățătoare,
IP LT „A. I. Cuza”, Chișinău

UE: Campanie de crowdfunding la Liceul din Cărnățeni

O campanie de crowdfunding în vederea renovării gardului Liceului Teoretic cu Profil de Arte „Grigore Grigoriu” din Cărnățeni, Căușeni, a fost lansată de comunitatea din localitate. Activitatea vine să completeze un proiect de infrastructură cu privire la amenajarea căilor de acces la instituție, susținut de Uniunea Europeană în cadrul programului „Măsurile de promovare a încrederii”, inițiativa fiind realizată în parteneriat cu Alianța Asociațiilor de Băștinași.

De menționat că crowdfunding este o metodă de finanțare online fără implicarea intermediarilor financiari tradiționali, investitorii și inițiatorii intrând în contact direct, evitându-se astfel cheltuielile suplimentare. Gardul actual al Liceului a fost construit tocmai în anul 1989 și nu mai oferă siguranță, este instabil și deteriorat, punând în pericol elevii care provin din peste 50 de localități.

„Prin această inițiativă, ne dorim să oferim un spațiu sigur, modern și demn generațiilor de astăzi

și de mâine. Campania respectivă de crowdfunding nu doar că va contribui la dezvoltarea durabilă a comunei, ci și va crea oportunități pentru băștinașii de pretutindeni de a se implica activ în procesul de schimbare a localităților din care provin. De fapt, este o oportunitate de a investi în viitorul localităților și de a construi un mediu mai sigur și mai accesibil pentru întreaga comunitate”, relatează Asociația Băștinașilor din Cărnățeni.

ATENȚIE! CONCURS!

Direcția Educație, Tineret și Sport a Consiliului Raional Edineț anunță prelungirea concursului prin **modificarea datei limită de depunere a documentelor pentru funcția vacantă de director al Gimnaziului „Hancăuți”, s. Hancăuți.** Surse de obținere a informației cu referire la concurs sunt: Pagina web a DETS a Consiliului Raional Edineț detsedinet.md Nr.de tel.024622097. Data limită de depunere a dosarelor este **20.05.2025.**

Univers Pedagogic *pro*

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 1807.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACȚOR-ȘEF ► Oxana Parașciuc
REDACȚOR PRINCIPAL ► Iulian Bogatu
REPORTER ► Silvia Țurcan
CORECTOR ► Elvira Țăganaș-Pântea
MACHETATOR ► Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>